

L'historiador Luis Ulloa a l'hemeroteca de *La Vanguardia*

Cronologia

1927

3 de maig (pàg. 7): *La Vanguardia* publica una nota de Carles Esplà des de París, i datada a l'abril, en què informa de la seva comunicació a la Société des Americanistes a Paris.

Arxiu Esplà a Cervantes Virtual:

<http://www.cervantesvirtual.com/FichaObra.html?Ref=100068&portal=26>

Revista de la Société des Americanistes de Paris:: <http://jsa.revues.org/>

7 de maig (pàg. 5 i 6): Segon article de la sèrie de Carles Esplà

8 de maig (pàg. 26): Tercer i últim article de la sèrie de Carles Esplà

25 de maig (pàg. 6): el diari informa que el dia abans Ulloa havia arribat amb tren per fer la primera conferència a l'Ateneu

26 de maig (pàg. 17): *La Vanguardia* publica la crònica de la conferència a l'Ateneu (la primera de les dues que hi va fer)

27 de maig (pàg. 6): anuncia per l'endemà, dissabte 28, la conferència al Centre Excursionista

28 de maig (pàg. 27): *La Vanguardia* publica la crònica de la segona conferència d'Ulloa a l'Ateneu

29 de maig (pàg. 29): el diari publica la crònica de la conferència al Centre Excursionista

31 de maig (pàg. 12): *La Vanguardia* publica una fe d'errata perquè en una de les cròniques parlava de la Cambra de Comerç quan en realitat volia dir la Junta de Comerç

8 de juny (pàg. 3): *La Vanguardia* publica una nota de la Sociedad de Atracción de Forasteros per la qual aquesta ha acordat felicitar el Sr. Ulloa per les seves conferències i sol·licitar la restauració del sòcol del monument.

Tesi sobre la SAF: <http://www.tesisenxarxa.net/TDX-0809107-173028/>

En aquesta tesi, l'autor ens explica que el número de juliol de 1927 de la revista Barcelona Atracción conté un article dedicat a Ulloa. I el juny de 1930 és Ulloa mateix qui publica un article. I el març de 1932 s'afirma que Carreras i Valls té proves de la catalanitat de Colom.

15 de juny (pàg. 10): *La Vanguardia* informa que en la sessió del dia 1 de juny a la RABLB Carreras Candi va presentar el seu document sobre el corsari Colom. De fet, *El Noticiero Universal* també n'informava el dia 14 en una nota pràcticament idèntica.

29 de juny (pàg. 22): Francesc Caula publica un article amb el nom "El apellido Colom en Cataluña" en resposta a un escrit de Ramon Duran i Albesa a *La Publicitat* del 23 de juny de 1927

3 de juliol (pàg. 9): Ramon D. Perés llegeix una comunicació a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona sobre la recepció de l'obra d'Ulloa. Diu que ja hi havia altres autors que apuntaven en aquesta línia, com Pere Serra i Postius.

6 de juliol (pàg. 5): primer lliurament de la sèrie de tres articles “Una cuestión palpitante” signada per Gadir

13 de juliol (pàg. 5 i 6): segon lliurament de la sèrie “La cuestión palpitante”

15 de juliol (pàg. 7): *La Vanguardia* publica un nota a la secció “Gacetillas” segons la qual Rossend Serra i Pagès va fer una conferència al Centre Excursionista de Catalunya.

21 de juliol (pàg. 7): tercer lliurament de la sèrie “Una cuestión palpitante”

13 de desembre (pàg. 11): *La Vanguardia* informa d'una conferència a la Casa Degli Italiani. Hi són presents Joaquim Balcells, Francesc Prats, Miquel Agelet i el cònsol d'Itàlia entre altres.

1928

4 de gener (pàg. 12): *La Vanguardia* anuncia per l'endemà una conferència de Francesc de P. Maspons sobre l'obra d'Ulloa *Cristophe Colombe, catalan*.

5 d'octubre (pàg. 12): la secció “Vida literaria” informa de l'aparició del llibre de Carreras i Valls, *La descoberta d'Amèrica (Ferrer, Cabot i Colom)*, amb pròleg d'Ulloa

6 d'octubre (pàg. 26): el diari informa de la nova junta de la Federació Universitaria Hispanoamericana, en què Ulloa figura com a vicepresident.

1929

8 de febrer (pàg. 17): A la secció de “Libros y revistas” es parla del llibre *El predescubrimiento hispanocatalán de América en 1477*. Se n'expliquen vuit punts.

19 de febrer (pàg. 26): El diari resumeix una conferència del cònsol de Bolívia organitzada per la Comisión Hispanoamericana de la Juventud de Unión Patriótica de Barcelona i diu que el cònsol, Gustavo Adolfo Otero, troba acceptables les tesis d'Ulloa.

29 d'octubre (pàg. 14 i 15): El diari informa que el Centre Excursionista de Catalunya, presidit per Francesc de P. Maspons i Anglasesell, reprèn la seva activitat. Entre els acords presos pel soci, “mandar un mensaje de simpatía a don Luis Ulloa, manifestándole el vivo interés con que el Centro sigue sus trabajos referentes a la catalanidad de Colón.”

1 de novembre (pàg. 11 i 12): El diari publica la resposta d'Ulloa al Centre Excursionista de Catalunya.

17 de novembre (pàg. 11): el diari informa que Ulloa és a Barcelona per participar al Congrés Internacional d'Història d'Espanya.

1930

30 de gener (pàg. 26): *La Vanguardia* publica l'article de Francisco Caula “Por la verdad histórica”, escrit el 15 de gener a Sant Joan Les Fonts. Accepta les tesis d'Ulloa però desmenteix algunes de les derivacions que n'han fet persones com Ramon Duran i Albesa.

22 de març (pàg. 26): el diari informa que Ulloa torna a ser a Barcelona

26 de març (pàg. 4): ressenya del llibre de Ricard Carreras i Valls *Catalunya decobridora d'Amèrica*.

2 d'abril (pàg. 7): el diari informa d'una nova conferència d'Ulloa a l'Ateneu Barcelonès el 4 d'abril.

5 d'abril (pàg. 6): crònica de la conferència a l'Ateneu.

8 d'abril (pàg. 33): el diari informa de la conferència del dia abans al Centre Excursionista

19 d'abril (pàg. 10): crònica de la conferència a la RABLB.

23 d'abril (pàg. 6): Ulloa fa un parlament en el marc d'un acte amb periodistes americans.

25 d'abril (pàg. 8): recepció d'aquests periodistes a la Casa d'Amèrica

8 de juny (pàg. 29): Crònica de la memòria presentada per Ulloa al Congrés d'Història Hispanoamericana de Sevilla. En aquell congrés també parla de Ramon Pons.

17 de juny (pàg. 10): Compareixença d'Ulloa a la Real Academia de la Historia. Entre altres coses, demana que es facin gestions prop de la Comisión de Indias

21 de juny (pàg. 24): L'Acadèmia de la Història publica la resposta de la Comisión de Indias

8 de juliol (pàg. 9): *La Vanguardia* publica un telegrama d'Ulloa en què anuncia que ha trobat nous documents molt valuosos

9 de juliol (pàg. 11): el diari publica una carta del mateix Ulloa en què es queixa de la crònica del dia 6. Emplaça els contraris a les seves tesis a assistir al congrés d'Hamburg.

16 de juliol (pàg. 7): el diari reproduïx la crida a la subscripció popular per subvencionar la recerca d'Ulloa i la seva assistència al congrés d'Hamburg. Signen la crida Ferran de Sagarra per l'Ateneu Barcelonès, Francesc Maspons pel Centre Excursionista i Ferran Valls i Taverner per l'Ateneu Politècnic.

17 de juliol (pàg. 7): el diari fa la crònica de la sessió de la Comissió Municipal Permanent de l'Ajuntament de Barcelona, en què s'aprova una proposició del Sr. Massot perquè l'ajuntament destini mil pessetes a aquesta subscripció.

23 de juliol (pàg. 24): la secció cultural del Centre Excursionista del Vallès fa la subscripció

25 de juliol (pàg. 7): el Centre Excursionista de Catalunya publica una nota en què explica que la Diputació de Girona hi col·labora amb 500 pessetes, i el comte de Cerrageria, amb 200 pessetes.

27 de juliol (pàg. 24): a la secció d' "Información regional" el diari diu que Ulloa és a Girona, on "se propone investigar en el Archivo Episcopal por si encuentra algún dato referente a un sobrino del obispo fray Juan de Casanova, que estuvo relacionado con Colón."

14 de setembre (pàg. 24): *La Vanguardia* informa en exclusiva del Congrés d'Americanistes d'Hamburg

20 de setembre (pàg. 23): es publica aquesta nota: "Los intelectuales vallisoletanos han recibido una invitación de sus camaradas catalanes para solicitar del Gobierno peruano se nombre embajador de

aquel país en España al ex director de la Biblioteca Nacional de Lima, don Luis Ulloa, desterrado por el Gobierno de Leguía”

27 de setembre (pàg. 4): extensa crònica del XXIV Congrés d'Americanistes d'Hamburg, que va tenir lloc del 7 al 13 de setembre. L'únic assistent espanyol era Antonio Ballesteros Beretta.

28 de setembre (pàg. 14): continuació i conclusió de la crònica

30 d'octubre (pàg. 19): Ulloa envia una carta al diari amb el prec que la publiquin. Hi denuncia informacions tendencioses publicades en diaris d'Europa i Amèrica.

1931

14 de maig (pàg. 5): Article de Francesc Carreras i Candi

1932

14 d'agost (pàg. 4): El diari es fa ressò d'una trobada dels periodistes amb el conseller d'Instrucció Pública Gassol, que fa referències a Ulloa.

18 d'agost (pàg. 2): A la secció “Notas gráficas”, el diari reproduïx una foto d'Ulloa amb la llegenda “Don Luis Ulloa, ilustre historiador peruano, nombrado recientemente por la Generalidad de Cataluña profesor de una de sus instituciones culturales.”

2 d'octubre (pàg. 6): El diari informa que Ulloa i el conseller de Cultura Gassol van visitar el dia abans el president de la Generalitat.

1933

10 de març (pàg. 11): el diari informa d'unes conferències d'Ulloa: “Los días 13, 17, 20 y 24 de este mes dará en la Universidad conferencias sobre “Problema del descubrimiento de América” don Luis Ulloa. Estas conferencias serán seguidas de un cursillo de especialización sobre los mismos problemas.”

31 de març (pàg. 5): Francesc Carreras Candi publica un article sobre Francesc Milans del Bosch en què aporta documentació facilitada per Ulloa.

13 de maig (pàg. 7): el diari informa d'una conferència: “CONFERENCIAS DE DON LUIS ULLOA EN LA UNIVERSIDAD SOBRE LOS PROBLEMAS DEL DESCUBRIMIENTO DE AMERICA. — El lunes 15 y el miércoles 17, a las siete de la tarde, don Luis Ulloa dará en la Facultad de Filosofía y Letras dos conferencias sobre el tema del descubrimiento de América. Los principales puntos de que tratará son: Confirmación de un predescubrimiento anterior a 1492 y nuevas pruebas de que fue hecho por el mismo Colom; génesis del descubrimiento como consecuencia del contacto de Colom y su hermano Bartolomé con los piratas daneses que actuaban desde las costas de Inglaterra hasta Groenlandia; los catalanes que, a más de Fray Boíl, acompañaron a Colom en 1493, y algunos datos nuevos sobre Fray Boíl, más pruebas de la falsedad de la tesis genovesa y a favor de la catalanidad de Colom; en fin, un punto muy nuevo, como es el de cierta tentativa del rey don Fernando, después de la muerte de la reina Isabel, para tratar de dar participación a la corona aragonesa en América.”

14 de maig (pàg. 8): recordatori: “Los próximos lunes y miércoles, días 15 y 17 del corriente, a las siete de la tarde, el profesor doctor Luis Ulloa disertará sobre el tema «Problemas sobre el

descubrimiento de América». Estas conferencias se darán en el salón de conferencias del Rectorado de esta Universidad y serán públicas. Han sido organizadas por la Facultad de Filosofía y Letras”

16 de maig (pàg. 7): crònica de la primera part (a continuar el dia 18)

18 de maig (pàg. 8): crònica de la segona part de la conferència del dia 16

23 de maig (pàg. 10): a la secció “Vida docente” es dóna la informació per inscriure's al curs d'Ulloa.

28 de maig (pàg. 21): el diari fa saber que l'endemà es convoca tots els inscrits al curs d'Ulloa a les set de la tarda a la Facultat de Filosofia i Lletres.

19 de desembre (pàg. 9): en informar del deteriorament de la salut del president Macià, el diari diu que Ulloa, entre altres, es va interessar per ell mitjançant una trucada telefònica.

26 de desembre (pàg. 11): el diari inclou Ulloa entre la llarga llista de testimonis del condol per la mort de Macià

29 de desembre (pàg. 7): un cop més el trobem entre les visites de condol

1934

31 de gener (pàg. 8): el diari informa, a la secció “Vida docente”, que Ulloa visita el rector de la UB Bosch Gimpera per assabentar-lo dels seus darrers treballs

28 de març (pàg. 8): el llibre d'Ulloa *Colom fou català* apareix en un anunci d'un lot de llibres per vendre.

6 d'abril (pàg. 15): ídem

1935

24 de març (pàg. 26): s'informa d'una sessió de l'Acadèmia de la Història en què l'acadèmic Ballesteros presenta, en nom d'Ulloa, el volum VI de la Història Universal, dedicat a Amèrica, escrit per Ulloa i publicat per l'Institut Gallach.

14 d'abril (pàg. 5): Ulloa apareix com a col·laborador en un anunci d'una *Historia de España* dirigida per Lluís Pericot.

21 d'abril (pàg. 5): Ídem

20 de juliol (pàg. 19): el diari informa d'una conferència d'Ulloa a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona sobre Fra Bernat Boïl

28 de novembre (pàg. 10): el diari informa d'una conferència de Lluís Pericot sobre etnografia i arqueologia americanes en el marc d'un cicle organitzat per l'Ateneu Barcelonès sobre el Congrés d'Americanistes celebrat a Sevilla. Pericot hi comenta els estudis més importants que es van presentar al congrés de Sevilla i en destaca els d'Ulloa, que segons el cronista del diari ha de tancar el cicle de conferències.

11 de febrer (pàg. 2 i 8): Es publica a la pàgina 2 l'esquela signada pel cònsol peruà; va morir el dia 9. El mateix dia 11, a la pàgina 8, es publica una nota necrològica en què es fa saber que Generalitat i Ajuntament es faran càrrec de les despeses de l'enterrament.

12 de febrer (pàg. 3): es publica una breu nota sobre l'enterrament amb una fotografia a la pàgina 3 i una nota necrològica a la pàgina 7. Es comenta que tenia el domicili a Villaroel, 231.

(Google Streets: http://maps.google.es/maps?f=q&hl=ca&geocode=&q=Villarroel+Barcelona&sll=40.396764,-3.713379&sspn=7.528717,14.150391&ie=UTF8&cd=1&ll=41.392305,2.147379&spn=0,359.993091&z=17&iwloc=D&layer=c&cbll=41.3911,2.148953&panoid=F9UnP1k_V8XkeGpTdPy5pQ&cbp=12,199.3797618368485,,1,4.9999999999999994)

14 de febrer (pàg. 8): “El cònsul general del Perú, don Octavio Cabero de San Miguel, estuvo en el Palacio de la Generalidad con el objeto de manifestar al señor Duran y Ventosa, consejero de Cultura, su agradecimiento y el del Gobierno de su país por las atenciones y muestras de afecto que ha demostrado el Gobierno de Cataluña al malogrado y eminente historiador Luis Ulloa. Acompañaba al cònsul el señor Bolívar Ulloa, quien le ha hecho patente su agradecimiento por las atenciones que han recibido él y su familia con motivo de la muerte de su padre.”

17 de març (pàg. 12): “En memoria de un historiador peruano. La Comisión de gobierno municipal, en su última reunión, acordó que para honrar el nombre del historiador peruano don Luis Ulloa, que unía a sus merecimientos científicos la circunstancia de ser un fervoroso amante de Cataluña, se dé el nombre de dicho señor a la calle B del plano del Ensanche, de Las Corts, que no está rotulada, comprendida entre las de Massaryk y Carretera de Sarria.”

20 de març (pàg. 6): per una nota sabem que l'Ajuntament de Barcelona ha posat el nom de Luis Ulloa a un carrer que no en tenia.

18 d'octubre de 1956 (pàgina 6): després de vint anys de silenci, apareix un article de Renat Llanas de Niubo